

Panama

DIN SÄKERHET I EXPORTAFFÄRER **ekn**

	LANDRISKKLASS 3/7 Landriskklasserna går från 0 till 7. Ju lägre siffra desto bättre kreditvärdighet har landet. 0 1 2 3 4 5 6 7	EKN:S UTESTÅENDE GARANTIER PÅ LANDET KORTFRISTIGA AFFÄRER: 63 MSEK MEDEL- OCH LÅNGFRISTIGA AFFÄRER: 1 384 MSEK
		DATUM 2015-02-12

Latinamerikas högsta tillväxt

Panamas ekonomiska utveckling har under senare år varit mycket gynnsam. Landet har haft regionens högsta tillväxt, driven av omfattande investeringar. Panamakanalen och den stabilitet som följer med ekonomins dollarisering är två grundvalar som bidragit till landets attraktionskraft som regionalt, finansiellt och logistiskt nav. När de offentliga infrastrukturprojekten trappas ned och tillväxttakten mattas av under kommande år blir den största utmaningen att föra en ansvarsfull finanspolitik. Förmågan att följa gällande budgetregler har visat sig vara svag, men i övrigt är den ekonomiska politiken stabil och investerarvänlig. Regleringsmiljön och det institutionella ramverket är däremot underutvecklat. Framstegen har varit små och vissa signaler tyder på att utvecklingen till och med backat under den tidigare administrationen. Den nyttillträdde presidenten har utlovat krafttag mot den utbredda korruptionen, men avsaknad av parlamentarisk majoritet riskerar att fördröja processen. Sammantaget bedöms ändå Panamas utsikter som positiva tack vare politisk stabilitet samt en stark och diversifierad ekonomi.

LANDETS STYRKOR OCH SVAGHETER

Styrkor

- Stark ekonomisk tillväxt och ekonomisk stabilitet.
- Relativt god ekonomisk diversifiering.
- Omfattande investeringar har lyft landets långsiktiga tillväxtpotential.
- Låg arbetslöshet

Svagheter

- Bristfällig regleringsmiljö och institutionell mognad.
- Avsaknad av penningpolitiskt styrmedel gör landet sårbart för externa händelser.
- Låg kompetens- och utbildningsnivå på arbetskraft.

Stabil landriskklass

EKN har klassat Panama i landriskklass 3 sedan landet blev uppgraderat 2007. Landklassificeringen görs i samverkan med andra OECD-länder. Den stabila dollariseringen innebär att Panama tillhör den grupp av länder där företag kan bedömas vara starkare än staten och därmed få en lägre premie. EKN har inga särskilda, generella begränsningar avseende köparkategori eller kreditlängd utan varje affär prövas efter sina egna meriter

VAD KAN FÖRANLEDA EN ÄNDRING AV LANDPOLICY?

Lättnad

- Långsiktigt minskade bytes- och budgetbalansunderskott.
- Institutionell utveckling och förbättrad politisk transparens.
- Ökade statliga reserver för att möjliggöra en mer flexibel finanspolitik

Skärpning

- Ohållbara statsfinanser med fortsatt bristande budgetdisciplin och tilltagande budgetunderskott.

EKN:S ÅTAGANDEN OCH ERFARENHET

Transportsektorn dominerar

EKN:s engagemang på Panama uppgick i slutet av 2014 till drygt 1,5 miljarder kronor varav utestående garantier stod för 1,4 miljarder kronor och resterande del utgjordes av offerter. Detta gör Panama till ett av EKN:s större engagemangsländer i Latinamerika trots ekonomins begränsade storlek. Engagemanget består till stor del av garantier inom transportsektorn. Vid sidan av detta ser EKN ett mindre flöde av affärer inom bland annat maskinutrustning.

EKN:s erfarenhet av köpare inom både privat och offentlig sektor har i huvudsak varit god. Vid affärer som involverar den offentliga sektorn kan den begränsade administrativa kompetensen innebära en viss tröghet, men betalningserfarenheten har varit god.

LANDANALYTIKER

EKN:s landanalytiker för Panama:
Helena Ölander
Telefon: +46 8 788 01 77
e-post: helena.olander@ekn.se

ANSVARSBEGRÄNSNING

Landanalysen bygger på ett urval av källor och speglar en för EKN relevant information vid tiden för publicering. Ansvar för hur informationen används eller tolkas vilar helt på användaren och EKN kan inte hållas ansvarig för förlust eller skada.

Politisk kontinuitet

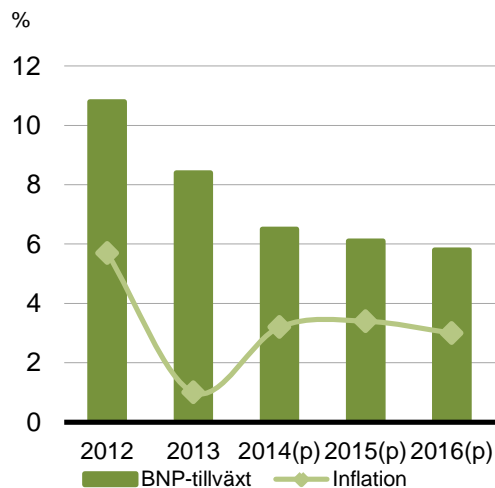
Förra årets valresultat var oväntat. Den minst tippade presidentkandidaten Varela vann, men hans Panamistaparti lyckades inte säkra en majoritet i parlamentet. Trots det överraskande maktskiftet pekar det mesta på politisk kontinuitet i Panama. Regeringspartiet och oppositionen är i stort överens om att föra en marknadsorienterad politik med fokus på att stimulera investeringar och konkurrenskraft. Varela deklarerade vid sitt tillträde en politisk agenda innehållande två prioriterade områden; sociala åtgärder och att bekämpa korruptionen. Den starka tillväxten till trots, lever nära en fjärdedel av befolkningen i Panama i fattigdom. Varela har därför utlovat resurser för förbättrad utbildning, höjda pensioner och andra sociala program. Anklagelser om utbredd politisk korruption och bristande transparens har mynnat ut i tillsättning av en omfattande utredning som förväntas gå hårt åt den tidigare administrationen. Hur framgångsrikt Varela lyckas driva igenom sina politiska löften återstår att se. Regeringspartiets begränsade mandat och ett stigande budgetunderskott talar dock för att flertalet reformer kommer bli svåra att genomföra. Utvidgningen av Panamakanalen beslutades om i en folkomröstning 2006. Detta mångmiljardprojekt som förväntas fördubbla kanalens kapacitet är planerat att slutföras i december 2015. En pågående konflikt mellan det spanska byggbolaget och staten har fördröjt projektet något. Sittande regering kommer att prioritera ett färdigställande av detta prestigeprojekt men sannolikt dröjer öppnandet av kanalen till 2016.

Stark tillväxt, men bristande budgetdisciplin oroar

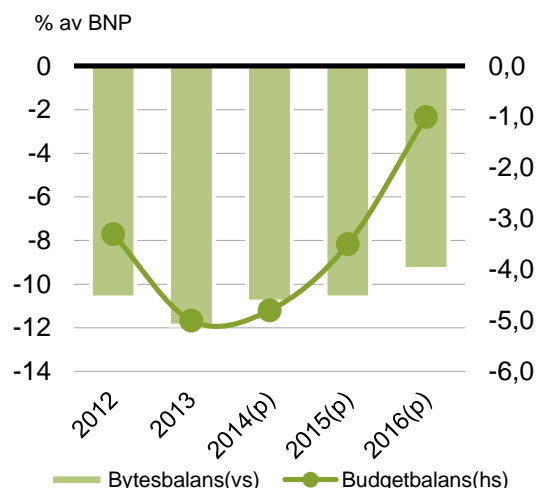
Panamas ekonomi är liten, öppen och beroende av omvärlden. I förhållande till dess storlek är ekonomin väldiversifierad då ingen enstaka sektor motsvarar mer än åtta procent av BNP. Den senaste femårsperioden har Panama varit en av världens snabbast växande länder med en årlig tillväxttakt närmare nio procent. Panamas BNP per capita har mer än fördubblats det senaste decenniet. Omfattande offentliga och privata investeringar har drivit tillväxten och bidragit till att öka konkurrenskraft och produktivitet inom ett flertal sektorer. Utöver utbyggnaden av kanalen har investeringar gjorts inom infrastruktur, transport och offentliga faciliteter. Även byggnadsindustrin, finanssektorn, jordbruket och frihandelszonen i Colón är viktiga ekonomiska områden. Dessutom växer gruvsektorn och turismen starkt. När investeringar färdigställs under kommande år väntas tillväxttakten sjunka, men fortsatt vara bland de högsta i regionen på runt sex procent. De överhettningstendenser som tidigare funnits har mattats av, men inflationen riskerar att åter vända uppåt vid en alltför expansiv finanspolitik. Bristen på kvalificerad arbetskraft är ett strukturellt problem i Panama. Endast en tredjedel av den arbetsföra befolkningen har en utbildningsnivå motsvarande gymnasiekompetens. På längre hämmar arbetskraftbristen Panamas ekonomiska utveckling.

Den panamanska ekonomin har varit fullt dollariserad i över hundra år. Dollariseringen har medfört lägre inflation, räntor och transaktionskostnader. Samtidigt innebär avsaknaden av penningpolitik som ekonomiskt styrmedel, en hög känslighet för svängningar i omvärlden. De offentliga finanserna är på det hela taget i gott skick. Trots de omfattande satsningarna på infrastruktur har den offentliga skuldsättningens andel av BNP sjunkit kontinuerligt från 66 procent år 2006 till drygt 40 procent sju år senare. Intäkterna har stigit tack vare stark tillväxt och skattereformer. Dessutom är skuldprofilen gynnsam med långa löptider och god tillgång till kapitalmarknaden. Däremot har budgetdisciplinen visat sig vara begränsad. Upprepade undantag har gjorts från rådande budgetregler som begränsar budgetunderskottet. Detta

underminerar trovärdigheten och är problematiskt, inte minst givet en långsammare tillväxttakt och avsaknaden av penningpolitiska styrmedel. Internationella prognoser räknar med en konsolidering av offentliga utgifter framöver men hittills har nödvändiga politiska åtgärder ej vidtagits.

Källa: WEO/Världsbanken

Källa: WEO

De omfattande investeringarna i Panama har under flera år inneburit ökad import och medfört ett betydande bytesbalansunderskott. Underskottet har finansierats till fullo av utländska direktinvesteringar. En avtrappning i investeringstakten kommer minska importvolymerna och resultera i krympande underskott, men även fortsättningsvis förväntas handels- och bytesbalansunderskott vara relativt stora. Utlandsskulden, där större delen är privat, är hög på cirka 130 procent av BNP. Nivån bedöms dock som hållbar och trenden visar på en sjunkande skuldsättning. Nära hälften av den externa skulden utgörs dessutom av utländska investerarens kontoinsättningar i den lokala finanssektorn. I och med ekonomins dollarisering finns ingen valutarisk. Däremot innebär förstärkningen av USD en försämring av Panamas konkurrenskraft. Effekten är delvis begränsad då en stor del av exporten går till just USA, men en viss minskning av exporten är att vänta.

AFFÄRSMILJÖ

Gynnsamt affärsklimat med vissa svårigheter

Affärsmiljön i Panama är överlag god och har gynnats av rådande politisk enighet om en investeringsfrämjande politik. I jämförelse med andra länder i regionen rankas Panama bättre än snittet för de flesta indikatorer som rör företagsklimat. I Världsbankens Doing Business-ranking klassas landet på plats 52 av totalt 189 länder, och som nummer fem i regionen. En serie företagsvänliga reformer har införts för att attrahera utländska direktinvesteringar. Inställningen till frihandel är positiv och nya avtal med flera viktiga handelspartners som EU, USA och Canada förväntas underlätta handeln ytterligare. Däremot förekommer brister inom andra områden som påverkar affärsmiljön negativt. Korruptionen ses av företag som det största hindret för att investera i landet. Även rättssystemet bedöms som svagt i ett internationellt perspektiv med höga nivåer av korruption och politiskt inflytande. Enligt Världsbankens governance index ligger Panama under det regionala genomsnittet gällande både korruption och rättsäkerhet. Rättssystemet bedöms även som ineffektivt och rankas lågt när det gäller möjligheterna att verkställa avtal och hantera konkurser. Även faktorer som bristen på utbildad arbetskraft, en svag administration och låg transparens försvårar näringsverksamhet.